

Štefánia Dudáková, majsterka ľudovej umeleckej výroby

V Domaniži sa kraslice spájajú s menom Štefánia Dudáková, majsterka ľudovej umeleckej výroby. Domanižské kraslice, ktoré vychádzali z jej rúk, majú rôzne názvy: koncová, krokvička, malá cagaňa, čečinka, súdok, konvalinka, zabudnutá atď. Týchto vzorov poznala vyše tridsať. Pri písaní kraslíc nepotrebovala žiadnu predlohu, všetko mala v pamäti. Roku 1970 svoje umenie predvádzala na Československom kultúrnom stredisku v Budapešti, potom v Slovenskej izbe v Prahe. Niektoré kraslice boli na výstave v Montreale, putovali do Argentíny, Nemecka a iných štátov. Popri tradičných domanižských vzoroch využíva i iné techniky písania kraslíc. Ak je vajíčko popísané a vyfarbené, potom sa musí nad varičom alebo kahanom nahriať a opatrne handričkou zotrieť vosk, ktorý má kryciu úlohu pri farbení kraslíc. Napokon vajíčko čistou handrou vyleštíme a zažiarí nám peknými farbami. Pani Dudáková bola všestrannou ľudovou umelkyňou.

Okrem písania kraslíc sa venovala výrobe bábik zo šúpolia, zhotoveniu vyšívaných obrázkov do drevených rámkov, ktoré jej ochotne vyrábal jej manžel Ondrej Dudák. Krásne boli jej ozdôbky z drôtu – brošničky, náhrdelníky. Bola veľmi vnímavá, mala dobrú pamäť a snahu takmer všetko vyskúšať, čo videla u iných ľudových umelcov. Svoje skúsenosti a umenie si nenechávala pre seba, ale ochotne zasvätila do tajov každého, kto o to prejavil záujem. Ak sa jej podarilo niekoho získať pre maľovanie alebo zhotovovanie figúrok zo šúpolia či drôtu, bola veľmi šťastná.

Pri výrobe kraslíc jej aktívne pomáhala rodina, najmä manžel a dcéry.

Považské osvetové stredisko v Považskej Bystrici spolupracovalo v minulosti s pani Dudákovou a jej rodinnými príslušníkmi. Z archívu POS ponúkame záznam tvorivej dielne z roku 2015, na ktorej techniky písania domanižskej kraslice prezentovali a učili jej dcéra Jurana Kulichová s vnučkou. V tom roku si pripomíname 25 rokov od úmrtia pani Štefánie Dudákovovej.

<https://www.youtube.com/watch?v=LzysU0KqN9I&feature=youtu.be>